

Analýza vplyvov na služby verejnej správy pre občana	
7.1 Identifikácia služby verejnej správy, ktorá je dotknutá návrhom	
7.1.1 Predpokladá predložený návrh zmenu existujúcej služby verejnej správy alebo vytvorenie novej služby?	
<i>Zmena existujúcej služby (konkretizujte a popíšte)</i>	
1) Zvýšenie koeficientu materiálnej núdze z hraníc 1,4 – 1,6 násobok sumy životného minima na 1,8 až 2,1 násobok sumy životného minima a presnejšia úprava inštitútu osobitného zreteľa rozšíri okruh ľudí v materiálnej núdzi oprávnených na priznanie právnej pomoci. 2) Zmení sa posudzovanie hodnoty sporu podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona a namiesto kritéria minimálnej mzdy bude kritériom násobok sumy životného minima, čo bude pre klientov priaznivejšie 3) Zavedie sa prístup k právnej pomoci osobám žiadajúcim o dočasné útočisko a odídencom, ktorým sa upraví nárok na právnu pomoc, ktorú centrum poskytuje od vyhlásenia dočasného útočiska vo veľkokapacitných centrách alebo vo svojich kanceláriách (t.j. pomoc s registráciou na dočasné útočisko, informovanosť a v prípade zrušenia dočasného útočiska možnosť priznať právnu pomoc v konaní o správnej žalobe podobne, ako je to v prípade žiadateľov o azyl). 4) Zvýšenie poplatku za predbežnú konzultáciu zo sumy 4,50 eur na sumu 6 eur: Predkladateľ zavádza zvýšenie poplatku za predbežnú konzultáciu upravenú v § 9 zákona zo 4,50 eur na 6 eur. Pôjde o nepatrné zvýšenie o 1,50 eur. Poplatok za predbežnú konzultáciu sa dlhodobo nezvyšoval a jeho zvýšenie je potrebné z manipulačných dôvodov. 5) Zmena vo vzťahu k splácaniu pohľadávky vzniknutej podľa § 24i zákona v súvislosti s oddĺžením konkurzom.	
<i>Nová služba (konkretizujte a popíšte)</i>	
Áno 1) Zavedenie poplatku za predbežnú konzultáciu aj vo veci oddĺženia – v súčasnosti sa poplatok za predbežnú konzultáciu vo veci oddĺženia nevyberá, žiadatelia o právnu pomoc vo veci oddĺženia sú tak zvýhodnení oproti žiadateľom v tzv. civilných veciach, pričom pri oddĺžení sa neskúma stav materiálnej núdze. Zavedením poplatku za predbežnú konzultáciu vo veci oddĺženia tak zjednotíme podmienky pre žiadateľov, ktorí žiadajú o poskytnutie právnej pomoci v tzv. civilných veciach aj pre tých, ktorí sa informujú o procese oddĺženia. V prípade oddĺženia bolo roku 2023 poskytnutých 24.554 konzultácií, čo by pri zavedení poplatku 6 eur mohlo predstavovať výber 147.324 eur. Pre porovnanie v roku 2022 bolo poskytnutých 24.009 predbežných konzultácií, čo by v prípade spoplatnenia všetkých konzultácií v sume 6 eur mohlo predstavovať príjem až do výšky 144.054 eur. 2) Zavedenie Informačného systému Centra právnej pomoci umožní centru priamo získať podklady potrebné pre posúdenie materiálnej núdze a pre vyhodnotenie nároku zo štátnych registrov prostredníctvom integrácií, bez zbytočného zaťažovania žiadateľov, ktorí tieto nebudú musieť predpokladať. 3) Zavedenie Informačného systému Centra právnej pomoci zefektívni komunikáciu medzi CPP a advokátmi a mediátormi pri uplatňovaní odmeny za právne zastúpenie, ktorú si budú uplatňovať cez externý portál. 4) Zavedenie Informačného systému Centra právnej pomoci umožní klientom centra sledovať stav svojej žiadosti, alebo stav splácania pohľadávky vzniknutej z oddĺženia konkurzom cez nový externý portál.	
7.1.2 Špecifikácia služby verejnej správy, ktorá je dotknutá návrhom	
<i>Názov služby</i>	

Poskytovanie právnej pomoci pre osoby v materiálnej núdzi podľa zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Poskytovanie právnej pomoci v konaní o oddĺžení podľa zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Správa pohľadávky štátu vzniknutá podľa § 24i zákona, kedy dlžník vracia centru hodnotu poskytnutého preddavku na úhradu paušálnej odmeny správcu v konaní o oddĺžení v lehote dvoch rokov od jeho poskytnutia.

Platná právna úprava, na základe ktorej je služba poskytovaná (ak ide o zmenu existujúcej služby)

Zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Subjekt, ktorý je na základe platnej právnej úpravy oprávnený službu poskytovať

Centrum právnej pomoci

7.1.3 O aký vplyv na službu verejnej správy ide?

Priamy vplyv (popíšte)

Zvýšenie koeficientu materiálnej núdze z 1,4 – 1,6 násobku sumy životného minima na 1,8 – 2,1 násobok sumy životného minima: Cieľom navrhovanej právnej úpravy je priblíženie právnej pomoci ľuďom, ktorí sa svojím príjmom blížia k hranici minimálnej mzdy. V súčasnosti platné koeficienty, ktoré určujú hranicu materiálnej núdze pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci centrom už nestačia na zahrnutie ľudí, ktorí sa pre svoje nízke príjmy nachádzajú v materiálnej núdzi. Preto je potrebné zvýšiť koeficient násobku sumy životného minima, ktorý určuje hornú hranicu pre priznanie nároku na právnu pomoc s finančnou účasťou. Zvyšuje sa koeficient pre definovanie materiálnej núdze pre poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou a to z 1,6 násobku sumy životného minima na 2,1 násobok sumy životného minima. Zohľadňuje sa rozdiel medzi zvyšovaním životného minima a minimálnej mzdy. Predkladateľ vzal do úvahy, že od roku 2021 priemerne 10% z podaných žiadostí žiadateľov poskytne právnu pomoc prostredníctvom inštitútu tzv. osobitného zreteľa, ktorý je administratívne náročnejší ako spracovanie žiadosti „bežným“ spôsobom a v súčasnosti pokrýva práve žiadateľov, ktorých príjmy presahujú hranicu materiálnej núdze v súčasnom znení. Pri zvýšení koeficientu materiálnej núdze na 2,1 násobok sumy životného minima by žiadateľom z tejto skupiny bola priznaná právna pomoc s finančnou účasťou bez posudzovania v rámci inštitútu osobitného zreteľa, čo by znížilo náročnosť administratívneho procesu pre zamestnancov centra, ale aj žiadateľov. Predpokladá sa, že osobitný zreteľ by bol opäť využívaný iba ako mimoriadny inštitút, tak ako bol zákonodarcom pôvodne plánovaný.

Posudzovanie hodnoty sporu prostredníctvom inštitútu násobku životného minima- zabezpečí spravodlivejší a miernejší limit a súčasne sa tento bude prispôsobovať automaticky socio-ekonomickej situácii obyvateľstva. Podľa v súčasnosti platného znenia zákona musí byť hodnota sporu najmenej v sume minimálnej mzdy, pričom ale hranica materiálnej núdze, ktorá oprávňuje žiadateľa získať právnu pomoc je oveľa nižšia.

Prístup k právnej pomoci pre osoby žiadajúce o dočasné útočisko a odídencom: Zavádza sa nárok osôb žiadajúcich o dočasné útočisko a odídencom na právnu pomoc, ktorú centrum poskytuje od vyhlásenia dočasného útočiska vo veľkokapacitných centrách alebo vo svojich kanceláriách (t.j. pomoc s registráciou na dočasné útočisko, informovanosť a v prípade zrušenia dočasného útočiska možnosť priznať právnu pomoc v konaní o správnej žalobe podobne, ako je to v prípade žiadateľov o azyl).

Zvýšenie poplatku za predbežnú konzultáciu a zavedenie poplatku za spracovanie žiadosti o osobný bankrot: V súčasnosti je poplatok za predbežnú konzultáciu v Centre právnej pomoci 4,50 eur a nie je možné jeho odpustenie. K zvýšeniu dochádza z manipulačných a ekonomických dôvodov o 1,50 eur, čo nebude mať výrazný dopad na osoby, ktoré potrebujú predbežnú konzultáciu. Okrem toho sa zavedie možnosť odpustiť poplatok za predbežnú konzultáciu, čo umožní zohľadniť osobitnú situáciu oprávnených osôb a tiež charakter predbežnej konzultácie (napr. ak išlo len o vyplnenie formulárov a pod.). Za rok 2023 poskytlo centrum 3.825 predbežných konzultácií podliehajúcich spoplatneniu poplatkom 4,50 eur, čo predstavovalo výber 17.212,50 eur. V prípade zvýšenia poplatku o 1,50 eur by bol predpokladaný výber 22.950 eur, teda celkové zvýšenie by bolo v hodnote 5.737,50 eur. V prípade oddĺženia bolo roku 2023 poskytnutých 24.554 konzultácií, čo by pri zavedení poplatku 6 eur mohlo predstavovať výber 147.324 eur. Pre porovnanie v roku 2022 bolo poskytnutých 24.009 predbežných konzultácií, čo by v prípade spoplatnenia všetkých konzultácií v sume 6 eur mohlo predstavovať príjem až do výšky 144.054 eur. Zavedenie poplatku za predbežnú konzultáciu aj vo veci oddĺženia – v súčasnosti sa poplatok za predbežnú konzultáciu vo veci oddĺženia nevyberá, žiadatelia o právnu pomoc vo veci oddĺženia sú tak zvýhodnení oproti žiadateľom v tzv. civilných veciach, pričom pri oddĺžení sa neskúma stav materiálnej núdze. Zavedením poplatku za predbežnú konzultáciu vo veci oddĺženia tak zjednotíme podmienky pre žiadateľov, ktorí žiadajú o poskytnutie právnej pomoci v tzv. civilných veciach aj pre tých, ktorí sa informujú o procese oddĺženia. Súčasne sa zavádza poplatok za žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v konaní o oddĺžení vo výške 50 eur. Predpokladá, že pôjde cca o 6.000 žiadostí ročne.

Správa pohľadávky štátu vzniknutá podľa § 24i zákona. V súčasnosti platí, že hodnotu poskytnutého preddavku na úhradu paušálnej odmeny správcu v konaní o oddĺžení je dlžník povinný vrátiť centru v mesačných splátkach do troch rokov od jeho poskytnutia; výška mesačných splátok sa určí v dohode o splátkach, ktorú uzatvára centrum a dlžník. Cieľom novej úpravy je odbremeniť centrum od neúmernej záťaže a preniesť bremeno zodpovednosti na dlžníka. Táto úprava bude pozitívne vplyvať aj na finančnú disciplínu dlžníkov, ktorí si budú musieť nastaviť svoje finančné hospodárenie tak, aby vedeli splatiť poskytnutý preddavok na úhradu paušálnej odmeny správcu v konaní o oddĺžení v kratšom časovom období a to v lehote dvoch rokov od jeho poskytnutia. Nové ustanovenie má za cieľ aj nastavenie zreteľných procesných postupov pri vymáhaní pohľadávky centra z titulu zmluvy o pôžičke špecifikujúc jej charakter a zároveň upravujúc nároky z titulu príslušenstva. Ďalej sa upravuje vracanie preplatiek tak, že z dôvodu administratívnej záťaže a celkových nákladov na vrátenie peňažných plnení, sa budú vracať preplatky dlžníka len v sume prevyšujúcej hodnotu 5 eur.

Nepriamy vplyv (popíšte)

7.2 Vplyv služieb verejnej správy na občana

7.2.1 Náklady

Zníženie priamych finančných nákladov

Zavedenie možnosti odpustiť poplatok za predbežnú konzultáciu.

Zvýšenie priamych finančných nákladov

Zvyšuje sa poplatok za poskytnutie predbežnej konzultácie o 1,50 eur na 6 eur.

Zavádza sa poplatok za poskytnutie predbežnej konzultácie vo veci oddĺženia v sume 6 eur.

Zavádza sa poplatok za žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v konaní o oddĺžení v sume 50 eur.

Zavádza sa, že Centrum nie je povinné vrátiť preplatiek do sumy 5 eur.

Zníženie nepriamych finančných nákladov

<i>Zvýšenie nepriamych finančných nákladov</i>
7.2.2 Časový vplyv
<i>Zvýšenie času vybavenia požiadavky (popíšte)</i>
<i>Zníženie času vybavenia požiadavky (popíšte)</i>
Integráciou na CSRÚ Centru odbremeni žiadateľov o poskytnutie právnej pomoci o povinnosť predkladať doklady o svojej príjmovej a majetkovej situácii najmä čo sa týka poberania dávok a príspevkov, ktoré sú poskytované štátom – Sociálna poisťovňa, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. V súčasnosti Centrum konzumuje dáta cez portál OverSi, pričom takmer 70% požadovaných dokladov si vie zabezpečiť práve cez tento prístup. Najčastejšie potvrdenia, ktoré sú dožadované predstavujú: potvrdenia o poberaní dávky a príspevkov v hmotnej núdzi, potvrdenie o výplate dôchodkových/nemocenských dávok. Nielen na posúdenie príjmovej situácie, ale aj pre posúdenie právnej stránky veci sú potrebné potvrdenia o narodení či potvrdenie o uzavretí manželstva. Potvrdenia, ktoré nie sú sprístupnené cez OverSi zamestnanci dožadujú prostredníctvom žiadostí o súčinnosť na konkrétne štátne inštitúcie. Doba odozvy na žiadosť o súčinnosť je rôzna, v závislosti od pracoviska, ktorému je žiadosť adresovaná – cca od 7 do 30 dní. Zavedením IS CPP sa zrýchlil proces spracovania žiadosti o priznanie nároku na právnu pomoc. Vo vzťahu k advokátom a mediátorom dôjde k zefektívneniu procesu vyúčtovania odmeny za právne zastúpenie, pretože advokáti a mediátori budú mať k dispozícii externý portál, v rámci ktorého bude naintegrovaný formulár na podanie vyúčtovania, ktoré podajú priamo v rámci systému. Okrem toho si v systéme budú môcť overiť stav vecí, v ktorých sú určené centrom a v ktorých žiadajú o úhradu odmeny.
7.2.3 Ktorá skupina občanov bude predloženým návrhom ovplyvnená?
<i>Špecifikujte skupinu občanov, ktorá bude návrhom ovplyvnená (napr. držitelia vodičských oprávnení). Aká je veľkosť tejto skupiny?</i>
Oprávnené osoby, ktorým je priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. Oprávnené osoby, ktorým je priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci vo veci oddĺženia podľa zákona č. 327/2005 Z. z. Úpadcovia (dlžníci), ktorým vznikla pohľadávka podľa § 24i zákona č. 327/2005 Z. z. Advokáti a mediátori, ktorí sú ustanovení centrom pri priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci.
7.2.4 Vyplývajú z návrhu pre občana pri vybavení svojej požiadavky nové povinnosti alebo zanikajú už existujúce povinnosti?
<i>Nové povinnosti (identifikujte)</i>
Úhrada poplatku za predbežnú konzultáciu vo veci oddĺženia. Povinnosť predkladať vyúčtovanie odmeny advokáta/mediátora cez externý portál Informačného systému Centra právnej pomoci, čím zároveň zaniká povinnosť podávať vyúčtovanie listinne, alebo cez ÚPVS, čím sa vyúčtovanie zjednoduší.
<i>Zanikajúce povinnosti (identifikujte)</i>

Osoby žiadajúce o poskytnutie právnej pomoci nebudú musieť predkladať centru podklady pre posúdenie nároku, ktoré si centrum bude môcť získať cez Informačný systém Centra právnej pomoci integráciou na CSRÚ.

7.3 Vplyv na procesy služieb vo verejnej správe

7.3.1 Ktoré sú dotknuté subjekty verejnej správy?

Ktoré subjekty verejnej správy sú účastné procesu poskytnutia služby?

Centrum právnej pomoci.

7.3.2 Vyplývajú z návrhu pre orgán verejnej správy pri vybavení požiadavky nové povinnosti alebo zanikajú už existujúce povinnosti?

Nové povinnosti (identifikujte)

Výber poplatku za predbežnú konzultáciu vo veci oddĺženia.

Upravuje sa lehota na vrátenie preplatku vzniknutého v rámci správy pohľadávky vzniknutej podľa § 24i.

Zanikajúce povinnosti (identifikujte)

Centrum právnej pomoci nebude musieť vracat' preplatky dlžníkov podľa § 24i do sumy 5 eur.